

Need arwud on umbkaudu wõetud ja terve kubermangu ehk kreisi peale.

Kõige suuremad ja paremini korraldatud asundused on Kaukaasias, siis Krimmis, Samara ja Simbirski kub. ja paljud asundused Peterburi kubermangus ja Siberis.

Asunduste arw on suur, 318, ja asunikud väga laiali pillatud. Üksikute hingede ja perekondade kaupa leiame pea terwel Wenemaal eestlasi ja raske on tõesti ühtegi linna ehk suuremat kohta leida, kus neid ei oleks. Ka Kesk-Aasia, Wernõi liiwakõrbetes, Mongoolias ja Hiinmaal on neid rohkesti (iseäranis sunnitöölt ära põgenenuid).

2. Wäljarändamise põhjus ja aeg.

Peale mõne üksiku jõukama ja reisihimulise, kes weerewa kiwi kombel paigal ei püsi, on pea kõikidel wäljarändamise põhjuseks nälg maa järele ja wõimata rasked olud meie kodumaal. Kaugelt suurem jagu wäljarändajatest on endised moonakad, kandimehed, kehwenad rentnikud ja maata inimesed. Oleks mõisnikkude poolt rahwa soowidele tegelikult wähegi wastu tulnud ja seiskorda püütud parandada, oleks suurem hulk wäljarändajaid kodumaale jäänud.

Wäljarändamise asjus tuleb õieti 3 ajajärku tähele panna (Põhja sõja aegsed wäljarändajad ei ole arwesse wõetud): esimene prohwet Maltsweti (Johann Leinbergi) õhutusel 60 aasta eest (waata E. Wilde — Prohwet Maltswet), kus rahwas wõimata raske teoorjuse all ägas, ülemalt poolt rahwa põlwe paranduseks kinnitatud wäikesigi kergendusi ei tahtud maksma panna.

Esimesed wäljarändajad läksid 60 aasta eest Krimmi ja Samarasse.

Wäikse seisaku järele rändas suurel arwul eestlasi Kaukaasiasse, Sise-Wenemaale ja Siberisse. See oli waiksem wäljarändamise ajajärk.